

M. ŞEHMUS GÜZEL

GİDİŞ

ekitap.ayorum.com

M. ŞEHMUS GÜZEL
GİDİŞ

ekitap biçiminde ilk sunumu: 6 Eylül 2025

Yapıt: M. Şehmus GÜZEL

Teknik yönetmen ve kapak: Ferruh DİNÇKAL.

Dizgi : MŞG

İSBN: Belki gelecek. Belki gelmeyecek. Zamana, duruma, gelişmelere bağlı.

Bu yapıtın yayın hakları yazarına aittir.

Kitaptan edinmek için iletişim : Gerekirse. Şimdilik
ekitap.ayorum.com deyin, tıklayın, hediyeimizdir.

İÇİNDEKİLER

SUNU	5
YIK-IN-Tİ.....	7
BELEDİYECİLİK YÖNTEMİ	12
MARX'IN SELAMI VAR (BİR)	15
KARL MARX'A VE KURUCUSU OLDUĞU BİLİMSEL SOSYALİZM KURAMI MARKSİZME "DESTURSUZ SALDIRILARIN ÇOĞALDIĞINI" GÖRÜYÖRÜZ.....	15
"DOĞU BLOKU"	24
FRANSA'DA HALK CEPHESİ: BİR KEZ DAHA.....	26
FRANSA: YENİ HALK CEPHESİ.....	31
SRI LANKA'DA MARKSİST BAŞKAN: ANURA KUMARA DİSSANAYAKA	36
ŞİLİ'DE GABRIEL BORİÇ: FRENTE AMPLİO	40
MARX'IN SELAMI VAR (İKİ)	45
KOŞUYOR TARİH, SÜRÜYÖR YÜRÜYÜŞ, İŞTE ÖRNEKLERİYLE	49

SUNU

Marx ve marksizm hep gündemdeydi. Günümüzde de. 1989, 1990, 1991 ve hemen sonrasında, "Duvarın düşmesi" veya düşürülmesi üzerine kimi uzman, kimi gazeteci, kimi siyasetbilimci, kimi tarihçi, tümü iktidara ve iktidarın yakın odaklarına bağlı kadın ve erkek bilimciler tarihin sona erdiğini, sınıf mücadelesinin bittiğini, "Batı"nın, "Batı türü demokrasinin artık kalıcı bir biçimde kazandığını" ilan ettiler. İnanılır gibi değil. Ama inananlar oldu.

Otuz yıl önce ve bugüne kadar bu konudaki düşüncelerimi yazdım, yayınladım. Marx ve marksizmin ve marksizmin meşru çocukları sosyal-demokrasi, sosyalizm ve komünizmin ve hatta orta solun gündemde kaldıklarını, siyaset dünyasını, değişik toplumsal kümeleri, kitleleri, emekçileri, gençleri, kadınları etkilediğini, yakından ilgilendirdiğini, birçok devlette yeniden ve yeniden iktidara geldiklerini aktarmaya çalıştım. Çabaladım.

Son yıllarda, hatta son bir yılda siyaset dünyasında olup-bitenleri, Marx ve marksizm yanlısı siyasi partilerin daha çok sayıda, değişik ve farklı kıtalarda, değişik coğrafyalarda iktidarı almaları, bizzat hükümet kurmaları, koalisyon/ortaklık hükümetlerine katılmaları, gençler bünyesinde devrimci tohumların yeniden yeşermesi üzerine son otuz veya otuz beş yılda bu konuda yazdıklarımı derlemek ve küçük bir ekitap olarak sunmak istedim.

Ancak ertelenmesi nâ-mümkün işler araya girince geçiktim. Önemli olan geç bile olsa yayınladıklarımı, yazdıklarımı yeniden sunmak.

Bugün bu çalışmada bunu gerçekleştirmek niyetindeyim. Daha önce yayınlanmış makalelerime kimi düzeltmeler, kimi minik eklerle bu ekitap ortaya çıktı. Umarım bir işe yarar. İyi okumalar.

Paris, 18 Ekim 2024-6 Eylül 2025.

YIK-IN-TI

2009’da, onaltı yıl önce, Mart başında yazdığım ve birkaç sitede yayınlanan bu makalemi Tarihimizin izinde bugün yeniden sunuyorum. Belki bir işe yarar. Bugünlere nasıl geldik? Bilinmesinde yarar var. Unutulmasın. İşte Tarih(imiz)den bir yaprak : 13 Mart 2009. Paris.

Kapitalizmin son yıllardaki alt-üst oluşu birçok açıdan irdelenmeye değer. Bugünden bakınca 1989’da ve hemen sonrasında olan-bitenleri daha farklı bir biçimde algılamak, anlamak, yorumlamak olası. Bugün bunu denemeye çalışıyorum.

Duvarın düş(ürül)mesi sonrasında patronlar, işverenler, tuzu kurular ve yandaşları şenlik yaptılar. Biz sessiz ve müdafaada kaldık. Onlar “Tarihin sonu geldi” dediler : Yani “En iyi sistem kapitalizmdir ve kapitalizm yeryüzüne hakim olacaktır” demek istediler.

Biz tartışmaya başladık. Kimse marksizmden, sosyalizmden veya komünizmden söz etmez ve/veya edemez oldu. Biz devam ettik. Sosyalizmden söz edenlerin sayısı azaldı.

Biz acaba nerede hata yapıldı diye araştırmaya başladık. Herkes kendini “değişen dünya koşullarına” göre yeniden “konumladı”. Biz yolumuzda yürüdük. Hâlâ da yürüyoruz.

“En akıllı düşünürler”, “en iyi bilen ekonomi uzmanları”, “en başarılı siyasetçiler” bile “kapitalizmin zaferi”nden söz etmiyor muydu ? Ediyordu. O halde bizim artık “derslerimize” dönmemiz gerekiyordu. Meydanları, pardon salonları ve iktidar odaklarını öbürlerine ve a’dan z’ye bırakmalıydık.

Biz bırakmak istemedik ama olanlar oldu. İktidarı onlar aldılar: Çünkü “Herşeyin en iyisini biz yaparız, yaptık, yapacağız” havasını verdiler. Seçmenler de buna inandılar, buna kandılar. Kandırıldılar.

Rengi biraz pembe olanlar da dahil herkes kapitalizmin değirmenine su taşıdı.

Aradan çok geçmedi. İşte hesabı ortada, yirmi yıl veya biraz daha fazla (Bugün, 18 Ağustos 2025, 35-36 yıl oluyor. Değil mi?) bir zaman dilimi. Evet bugün o kadar övülen, o kadar göklere çıkarılan sistem peşpeşe krizler geçiriyor. Günümüzde bir kez daha duvara toslamış bir durumda. Duvara toslamış ve motorundan garip, acaip, bilinmeyen sesler, can sıkıcı cızırtılar çıkıyor. Bu işi bilenler hükmü verdiler : Motor “yanmış”.

Evet kapitalizm can çekiyor. İyi can çekiyor. Bu iş, bu can çekişme hali bir süre daha sürebilir. Ama işte sonu geldi veya sonu gelmek üzere: Kapitalizm ölecek. Bunun maalesef başka çaresi yok.

Evet kapitalizm ölecek. Yeryüzü, gökyüzü, çevre, ormanlar, nehirler, göller, atlar, eşekler, ceylanlar, geyikler, tavşanlar, keklikler, karacalar, kuşlar ve dahası ve kadın erkek çocuk emekçiler kurtulacak. İnsanlar, kadın, erkek, çocuk herkes özgürleşecek.

Tamam giriş güzel oldu. Şimdi bunu ispat etmek lazım.

O zaman otuzbeş yıl öncesine dönmemiz lazım : Hemen aklıma Polonyalılar geliyor. Duvar yıkılınca sıradan Polonyalılar çok sevindiler : Sandılar ki komünizmin onlara karşılıksız sunduğu sağlık sigortası, toplumsal güvenlik, ucuz ev, ucuz taşıma, iyi yabancı dil öğrenmek te dahil sıkı ve sahici öğrenim ve hele yükseköğrenim sürecekt ve kapitalizme geçişle, herbirine ayrıca

birer adet ev, birer adet son model otomobil ve birer tane de dünya güzeli eş verilecek. Hediye olarak. Hepsi Noel Baba'nın heybesinden çıkacak (!) Çocuklar gülüyor. Ve haybeden !

Eee doğal : Adamlara on yıllardan beri "Kapitalizm özgürlük, zenginlik ve mutluluktur" denilmedi mi ? Denildi. Benim gibi anasından bıyıkla doğan Polonyalı ünlü sendikacı da, hizmetleri sayesinde papalık gibi yüksek bir mertebeye ulaşan papaz da, muhaliflerin hepsi de bunu bıkmadan usanmadan yineleyip durdular. Başka ülkelerde bunu başkaları yaptı. Ama bunun bir hayal olduğu anlaşıldı. Belki ilk günlerin sarhoşluğunda değil. Ama kısa süre sonra her şey anlaşıldı. Eh aradan geçen uzun uzun çok uzun olmayan yıllara rağmen hâlâ anlamayan varsa onları da artık bir bilene havale etmek şart.

İşte durum: Bedava ev verilmedi. Otomobil hediye edilmedi. Dünya güzeline gelince, "En iyisi yine evdeki Kör Maria" denildi.

Peki diğer ülkelerde ? "Komünizm öldü" diyenler bize "Mutluluğun Kapisını açacak" iki sihirli sözcük hediye ettiler : Özelleştirme, rekabet. Liberalizm veya ultraliberalizm.

Özetle bize şunu söylediler : Bakın özelleştirmeler sayesinde aynı işkolunda, aynı alanda birçok şirket kurulacak ve onlar kendi aralarında rekabet edecekleri için fiyatlar düşecek. Harika ! Hayat ucuzlayacak demek. Fiyat artışları Tarih'e karışacak. Bir harika daha!

Kamu İktisati Şirketleri'nin, devlet sermayesiyle çalışan işletmelerin etkisiz olduğunu ileri sürdüler. Siyasi yatırım hesabıyla bu tür kurumlara dünya kadar adamın doldurulduğundan söz ettiler. Ki bunun bir bölümü doğru(ydu). Özel şirketlerde böylesi "kaldırım mühendisleri" olmayacağı için giderler düşecek, bunun sonucunda da fiyatlar da biraz daha

azalacaktı. Adamlara bıraksak istediğiniz her şeyi beleş elde edebileceksiniz diyecekler. Ama demediler. Hani ne olur ne olmaz.

Peki, biz saf ve iyi niyetli insanlarız, bütün anlattıklarına inandık. Madem hayat ucuzlayacak. Bir ekmek yerine birbuçuk ekmek, bir simit yerine iki simit alabileceğiz. Küçüklerin karnı doycak. Çocuklarımız okuyabilecek. Yıllardır işsiz oturan kayınbirader nihayet bir iş sahibi olacak. Evde kalan kızımız nihayet bir koca bulabilecek. Nineyi nihayet doktora götürebileceğiz. Dedenin mezarına nihayet bir mezar taşı yaptırabileceğiz. Dedik. Dedik babam dedik. Ve o zaman onlara oy verdik. Bir de bunları deneyelim dedik. Elimiz kırılıyordu da bu adamlara oy vermeseydik.

Baksanıza : Bizi ikna için söylediklerinin hiçbirisi doğru çıkmadı. Hiçbir vaatleri tutulmadı. Hiçbir vaatlerini tutmadılar. Hiç bir şey hiç te söyledikleri gibi olmadı. Kendi ceplerini doldurdular ama. İşte ispatı :

Özelleştirme dediler özelleştirdik. Ama aynı işkolunda asla iki özel şirket kurulmadı. TEK BİR ÖZEL ŞİRKET bütün işkolunu tekeli, denetimi vesayeti altına aldı. O zaman elbette rekabet te olmadı. Rekabet olmayınca da fiyatlar düşürülmedi. Fiyatlar artırıldı. Hergün veya her hafta...

Bunun beteri de oldu : Bir işkolunda tekel (TEK-EL) olan şirket fiyatı da istediği gibi belirlemeye başladı. Fiyatlar düzenli ve sürekli olarak artırıldı.

Su örneğinde bu vahim boyutlar aldı : Su ticarileştirildi, fiyatı gittikçe artırıldı. Elektrik fiyatı artırıldı. Ekmek fiyatı artırıldı. Herşeyin fiyatı artırıldı. Hiç bir şey ucuzlaştırılmadı. İşte son yılların rakamları önümüzde, buyurun bakınız. Ucuzlayan tek şey gösterebilene iki ekmek, bir kitap hediye edeceğim.

Evet şimdi diyeceksiniz ki kimi işkolunda ve/veya kimi alanda birkaç şirket kuruldu. Birkaç işkolu için doğru. Ama zaman içinde anlaşıldı ki bu şirketler kamuoyunun, denetim kurumlarının haberi olmadan, yasaları umursamadan, kendi aralarında anlaşıp ülkeleri veya bir ülkedeki kentleri veya bir kentteki mahalleleri paylaşıyorlar. Bunun en çarpıcı örneklerinden birini Fransa’da süpermarket şirketleri veriyor : Bir kenti mahalle mahalle paylaşıyorlar. Veya fiyatların birbirinden çok farklı olmaması için gizli anlaşmalar yapıyorlar. Bu konuda cep telefonu şirketleri örneğini de verebilirim: Fransa’daki şirketlerin fiyatların saptanmasında böyle bir yolu seçtikleri artık biliniyor. Yani ya işkolunun değişik alanlarını, ya kentleri, ya mahalleleri ya da piyasaları paylaşıyorlar, rekabetten kaçınıyorlar (enazından şimdilik) ve aynı zamanda artırdıkları fiyatları aşağı yukarı aynı düzeyde tutmak için aralarında gizlice anlaşılıyorlar.

Özelleştirmeler sonucunda yeni zenginler türedi. Zenginler daha zenginleştiler, yoksullar daha yoksullaştılar ve yoksullara yeni yoksullar katıldı : Bugün birçok “gelişmiş ekonomi”lere sahip devletlerde çalıştıkları halde aç yatanlar var. Kirasını ödeyemeyenler var. Hem çalışıyorlar hem yoksullaşıyorlar. İşte o kadar övülen düzenin yarattığı “mucize”.

Daha çok tüketim için daha çok reklam yapılıyor. Televizyonlar reklamların ağırlığı altında eziliyor. Reklam televizyonu öldürecek, öldürmek üzere. Reklam televizyonun yanında sinemayı da öldürmek üzere.

Yoksul sayısı artıyor. Sokaklarda yatıp kalkanların sayısı da. Sokaklarda yatıp kalkanlar sadece yetişkinler değil, çocuklar da sokaklarda yatıp kalkmak zorunda bugün. Fransa'dan, ABD'den pek çok örnek vermek mümkün.

BELEDİYEÇİLİK YÖNTEMİ

Türkiye ve benzeri birkaç ülkede daha BELEDİYECELİK YÖNTEMİ diyebileceğim bir şey icat edildi :

Su, elektrik, toplu taşıma, toplumsal konut, elektrik, toplu ısıtma, gaz gibi belediye hizmetlerinin özelleştirilmesinde belediye başkanları ve belediye yönetimleri de pay aldılar. Belediyeciliğin akıl almaz bir rant kapısı olduğu bu kadar büyük boyutlarıyla hiç bir zaman görülmemişti. Bu kez görüldü. Ve bu işten çok hoşlanan, çünkü feci biçimde zenginleşen, belediye başkanları, çevresindekiler, belediye meclisi üyeleri ve onların uzak yakın akrabaları, “takımları”, siyasi iktidarı ve giderek devleti ele geçirmek için kolları sıvadılar. Birçok devlette ve Fransa'da da ve Türkiye’de de başladılar da...

Neoliberal ismi takılan oysa temel bakımından bilinen yöntemlerden oluşan (kâr daha çok kâr diye özetlenebilecek) sistemin adamları da bizzat farkettiler sistemin yürümediğini. Mali krizlerin gürültüsünü duymayan kaldı mı ? Bunun üzerine ideolojik açıdan bir ölçüde taviz vermeye başladılar. Neoliberalizmin her derde deva olduğunu artık yüksek sesle söyleyen kalmadı. Sistemin adamları bizzat kendilerinin pragmatik olduklarını ilan etmeye koyuldular.

Bu gelişmelerin sonrasında ve bu koşulların bastırması sonucu, neoliberalizmin sıkı savunucuları kimi toplumsal sorunlara şöyle hafif bir göz atıyormuş gibi yaptılar : Örneğin su fiyatının

azaltılacağını ilan ediyorlar. Elektrik fiyatının da. Oysa bunun tersini yapıyorlar.

Çok ilginç : Bu satırları yazdığım 13 Mart 2009'da Fransa Cumhuriyeti Başbakanı "1 Nisan 2009'dan geçerli olmak üzere gaz fiyatı azaltılacak" duyurusunu yaptı. Nefesim kesildi. Kardeşim bu insanla alay etmek değilse nedir ? Buyurun hesabını birlikte yapalım:

Havalar ısınacak ve 1 Nisandan itibaren ısınmak için kimse artık gaz kullanmayacak. Mutfak için gaz kullanımı ise devede kulak. Gaz fiyatının indirimini petrol fiyatındaki düşüşe bağladı Başbakan. Oysa petrol fiyatının düşüşü aylar önce başladı ve aylardır sürüyor. Gaz fiyatını aralık 2008'de veya ocak 2009'da indirseydi belki anlamlı olabilirdi. Hele GDF'ın (Fransa Gaz kurumu) çok ve önemli oranda gaz tüketicisi sanayi şirketlerine satılan gazın fiyatını Ocak 2009'dan beri % 20 azalttığı da bilinince. İşte göz boyamaya yönelik "önlem", "çare".

Burada anlatılanların tümü kapitalizmin çok ciddi sorunların yaratıcısı olduğunu bir kez daha gözler önüne seriyor. Bugün sistemin can çektiği çok açık bir biçimde görünüyor. Çatırdayan sistem kalıcı olmayan, temele inmeyen, göz boyamaya yönelik, "dostlar alışverişte görsün" türünden çarelerle kurtarılmaya çalışılıyor. Bunların yeterli olmayacağı kesin.

Kalıcı ve temele inen çareler ve yöntemler gerekiyor.

Kooperatiflere dayalı bir üretim biçimi, barış içinde yaşamaya, ölüm makinesi savaşlara son verecek, üretmeye ve yaratmaya yönelik, çevreye önem veren bir düzen ve insanın insan tarafından sömürülmesinin önüne geçecek bir yapı gerek. "Başka bir dünya" ve başka bir düzen mümkün.

Bugünden bu dünyayı kurmak için kolları sıvamak lazım. Belediyecilik bu konuda kimi önemli adımların atılması için iyi bir başlangıç olabilir.

Dalga hiç bir zaman üstten gelmedi, gelmez, gelmiyor. Dalga bir kez daha dipten geliyor. Bunu herkes duyamayabilir. Ama bilinçlerin ve inançların isyan saati çaldı. Bunu herkes duymak zorunda. Bunu herkes duyacak. En önce çatırdayan, can çekişen kapitalizmin adamları.

MARX'IN SELAMI VAR (BİR)

KARL MARX'A VE KURUCUSU OLDUĞU BİLİMSEL SOSYALİZM KURAMI MARKSİZME “DESTURSUZ SALDIRILARIN ÇOĞALDIĞINI” GÖRÜYORUZ

“Dönekler”, “yoldan dönenler”, “yola çıkmaya bir türlü karar veremeyenler”, “aldatanlar”, “ajanlaştırılanlar” ve daha bir dizi kişi ve/veya küme veya takım saldırıyor.

Onları anlamamak zor değil : “Ekmek paralarını” çıkarmaları lazım. Bugün Türkiye’de burjuva medyasında veya başka bir alanda “ekmek parasını” kazanmak o kadar kolay değil. Arada saldırmaları lazım. “Aferin” almak umuduyla.

Bunu bilince kimi köşe yazarının ve/veya “bilim” kadın ve adamının yazdıklarını ciddiye almamak gerekiyor. Onlar kendilerini çok ciddiye alsalar bile. Bu zaten apaçık belli oluyor: Burunlarına baksanıza : Burunları Kaf Dağı’nda. Ama Kaf Dağı yok!

Dolayısıyla bu tür saldırılar karşısında üzülmemek ve paniğe kapılmamak lazım.

Çünkü hayat ve bilinenler bize gelecek için umutlu olmamızın gerektiğini ve düşüncemizin, Marx’ın ve marksizmin haklılığını ispatlıyorlar.

Ayrıca Marx'a ve marksizme saldırılar yeni de değil : Marx yaşadığı dönemlerde ve sonrasında da, kendisi de, düşüncesi de saldırıya uğradı. DOLAYISIYLA BU SALDIRILAR SADECE SON GÜNLERİN, SON HAFTALARIN, SON AYLARIN, SON YILLARIN SORUNU DEĞİL. ANIMSAMAKTA YARAR VAR : Daha birkaç yıl öncesine kadar "Marksizmin öldüğü", "burjuva tipi demokrasinin bütün zaferleri kazandığı", "tarihin sonunun geldiği" ve benzeri buluşlar öne sürülüyordu.

Birçok kendini çok beğenmiş ama kendini bilememiş "düşünür", yazar, bilim kadın ve erkeği "elveda proletarya" deyişini yumurtlayıp müthiş bir öngörü ileri sürdükleriyle övünüyorlardı.

İşçi eylemlerinin göreceli olarak durulduğu bir dönemi ölçüt olarak alıp dünyanın geleceğinin yol haritasını çıkarmaya çalıştılar veya çıkardıklarını sandılar : Fena halde yanıldılar.

Yanılmaları kaçınılmazdı. Çünkü cahildiler! Kara cahildiler! Günümüzde hâlâ öyle olanları var...

Aradan zaman geçti. Gel zaman git zaman bize gösterdi ki proletarya hiç bir şeye elveda dememiş : Hele ütopyasına asla ! Avrupa, Asya, Güney ve Kuzey Amerika, Avusturalya ve Afrika kıtalarında son yıllarda ve son aylarda düzenlenen değişik türdeki eylemler, gösteri ve yürüyüşler, isyanlar, grevler, gerilla hareketleri ve başka tür faaliyetler, seçimlerle iktidarın elde edilmesi ve benzeri gelişmeler bunu bir kez daha gözler önüne serdi.

Güney Amerika'daki değişik seçim zaferleri SOLUN SİYASİ HAYATTAN çekilmediğinin ve seçim yoluyla siyasi iktidarı almasının mümkün olduğunun işaretlerini verdi. Elbette bu "sol"u değişik açılardan değişik "sol"lar eleştirebilirler. Bunu zaten o ülkelerdeki değişik sol siyasi partiler yapıyorlar. Mutlaka bu tür

karşılıklı eleştiriler, katkılar ve rekabetler sürecektir. Ama Marx'a bitti diyenler ve marksizmin öldüğünü ilan edenler açısından mesele sadece "solun zaferi", "komünistlerin iktidarı alması" ve bu tür tanımlamalarla özetleniyor. Ve bu seçim zaferleri onların ve elbette iyi saatte olsunların "rahatını" fena halde kaçırıyor. Bu açıdan bilinmeleri ve vurgulanmaları gerekiyor.

Aynı şeyi Hindistan Birliği'ni oluşturan kimi federe devlet konusunda da söyleyebiliriz : Hindistan Birliği'ndeki birkaç federe devlette iktidar, seçimleri kazanan Komünist Parti'lerdedir. Bu partilerin kimi kendini "maocu" olarak tanıtıyor, kimi marksist olarak.

Hindistan'ın hemen yanıbaşındaki küçük ama yakın siyasi gelişmeleri açısından büyük derslerle yüklü Nepal'de yönetim kendilerini "Maocu" diye tanıtan Komünist Partisi'nin elindedir. Dahası bu partinin yönetiminde rejim değişikliği bile yapıldı : Krallık kaldırıldı Cumhuriyet'e geçildi. Ve bu devlet federal yapılı bir cumhuriyettir. Şunu da eklemek lazım Nepal'deki partilerin neredeyse hepsi tek tek kendini marksist olarak tanımlıyor : Aralarında kimi kez çok ufak farklılıklarla.

Güney Amerika'daki gelişmeleri anımsatmıyorum bile : Çünkü artık herkes biliyor. Kimine yine de biraz daha ayrıntılı bir biçimde aşağıda değineceğim.

Bunların tümü çok önemli gelişmeler.

Evet Marx'tan esinlenen siyasi partiler iktidarı alabiliyorlar. Hâlâ. Kem gözlere kişkiş...

Türkiye'de ve benzeri kimi başka coğrafyalarda, birçok gazetecinin, "bilim" kadın ve adamının ve siyasetçinin yüzleri sadece Avrupa'ya ve hatta sadece Avrupa Birliği (AB) üyesi bir veya en çok birkaç devlete ve ora(lar)daki gelişmelere dönük

olduğu için Güney Amerika, Asya ve Afrika örneklerini göremiyorlar. Veya yeterince göremiyorlar. Ve dolayısıyla siyasi analizler(in)de yeterince dikkate alamıyorlar. Sınıfta kalıyorlar.

Burada şunu bilhassa belirtmek istiyorum :

Bu, ille istemediklerinden değil, yeteneksizliklerinden de kaynaklanıyor. Ve bunun verdiği/getirdiği eksikliği ve yetmezliği saldırganlıklarındaki dozu arttırarak gidermek isteyenler bile oluyor. Bu bağlamda bu tür kişileri ve ileri sürdükleri saçmalıkları irdelemek için devreye bir parça psikoloji ve toplumsal psikoloji de sokmak gerekiyor. Evet bu tür kişileri bir ölçüde biraz “hasta” gibi görmek gerekiyor.

Şunu teslim etmek şartıyla : Her gün evet ille her gün bir köşe yazısı yazmak, her konuda “fikirini açıklamak” durumunda bırakılanları da anlamamazlıktan gelmemek de görevimiz :

“İş”leri çok zor ve bu nedenle yazdıkları da “berbat” diyebilmeliyiz.

Ama bunların neden olduğu eksikliğin, yetmezliğin, yetersizliğin ve hatta aşağılık kompleksinin giderilmesi için elimizden gelen gayreti göstermemiz ve hatta onlara yardımcı bile olmamız da çok yerinde olacaktır. Fazla geçikmeden.

Öte yandan birçok ülkede marksizmi benimseyen siyasi partiler seçimlerde hatırı sayılır oylar alıyorlar. Avrupa’nın birçok ülkesinden örnekler vermek mümkün.

Yakından izlemek olanağı bulduğum Fransa Cumhuriyeti’nden birkaç anımsatma yapabilirim:

Le Parti Communiste Français (Fransız Komünist Partisi, FKP) evet 1940’ların ikinci yarısında olduğu gibi birinci siyasi güç değil. Ama yine de seçimlerde oy oranı % 5 ile 10 civarında. Bu az sayılmamalı. Millet Meclisi’nde ve Senato’da birçok temsilcisi var. Bölge

Meclis'lerinde de, il meclislerinde de. Fransa'nın birçok küçük büyük ama önemli belediyeleri de FKP'nin yönetiminde. Komünistler önemli ve büyük kentlerin belediyelerini, örneğin Paris, Lyon, Marsilya ve daha pek çok anakent belediyelerini Yeşiller ve diğer solcu partilerle ortak yönetiyorlar. FKP'nin belediye seçimlerinde oy oranını % 30'a ve daha fazlasına çıkardığı biliniyor elbette...

La Ligue Communiste Revolutionnaire (Devrimci Komünist Birlik. LCR) de cumhurbaşkanlığı ve milletvekili seçimlerinde kendini gösterebildi : Yıllardan beri. Oy oranı seçimden seçime düzenli olarak artıyor. Fransa'daki son belediye seçimlerinde kimi yerde oy oranı % 10'u geçti. LCR yükselen işçi ve öğrenci eylemleri sonrasında ve FKP'nin emekçiler tarafından kimi açılardan "yetersiz" bulunması nedeniyle kendi saflarına akın edenlerin çokluğu üzerine YENİ BİR PARTİ kurmak için hazırlıklarını tamamladı. Haziran 2008'deki büyük toplantıdan ve Ağustos 2008'deki "Yaz Üniversitesi"nden sonra 2008 sonunda veya 2009'un hemen başında kurucu genel kurulunun toplanmasına karar verildi. Kendisini devrimci marksist olarak tanımlayan LCR toplumsal hareketlilik içinde göze çarpan doğal önderleri de kapsayacak biçimde geniş ölçekli yeni bir partinin umut doğuracağından ve solda yeni ve radikal bir merkezin meydana geleceğinden emin.

Ağustos 2008'de, yakında "kurulacak yeni partiye üye sayısının şimdilik on bin kadar olduğu" belirtildi. Son yıllarda LCR'in Troçki yanında siyasi eylem ve düşün referanslarına Che'yi de katması dikkat çekiyor. Bunun bilinmesinde de yarar var.

LCR'in hizasında troçkist ikinci siyasi güç olarak Lutte Ouvrière (İşçi Mücadelesi. LO) yer alıyor. Bu parti de seçimlerde ve toplumsal mücadelelerde sesini duyuruyor. LO siyasi faaliyetinde önceliği işçi

sınıfı içindeki ve sendikalardaki çalışmalarına veriyor. Üye ve militanları son derece deneyimli ve sendikal hareket içinde “pişmiş” cinsten orta yaşlı ve LCR’le kıyaslanınca epey yaşlı kadın ve erkekler.

Devrimci marksistlerin, LCR ve LO ve diğerlerinin, henüz Millet Meclisi’nde ve Senato’da temsilcileri bulunmuyor ama Bölge Meclis’lerinde, Belediye Meclis’lerinde ve İl Özel İdaresi Meclis’lerinde temsilcileri var. (“Bölge” yapılanması Fransa’da oldukça yenidir ve herkes tarafından henüz yeterince “keşfedilmiş” değil : Bu konuda daha ayrıntılı bilgi için şu kitabımı önermek isterim : Avrupa Birliği’nde Devlet ve Fransa’da Korsika, Peri Yayınları, İstanbul, 2006.)

Bu siyasi partiler yanında Le Parti des Travailleurs (Çalışanlar/Emekçiler Partisi. PT) gibi daha mütevazı ve hatta epeyce küçümen başka troçkist siyasi partiler de bulunuyor.

Öte yandan Sosyalist Parti (SP) bünyesinde partinin “toplumdan ve toplumun gerçeklerinden” koptuğunu ileri süren kimi yönetici, milletvekili veya senatör FKP’ye yaklaştılar. SP’den ayrılmadan FKP ve kimi zaman LCR ile ortak davrandıkları oldu. Birkaç yıl önce AB “Anayasası” referandumunda “hayır” denmesi için yapılan kampanyada olduğu gibi.

Sosyalist Parti üye ve militanları daha çok memur ve bilhassa öğretmenlerden oluşuyor. İşçi hareketi ile ilişkisi son derece zayıftı.

Bu ilişki son yıllarda kendisine yakın kimi sendikanın ve işçi sendikaları konfederasyonlarının, sömürünün artması ve patronların azgınlaşmaları üzerine, daha radikal tavırlar takınmak zorunda kalmaları sonucunda biraz daha gelişti.

İşçi sınıfının temsilcileri ve emekçi kesimlerin gençleri daha radikal siyasi partileri tercih ediyorlar : LCR gibi. LCR’e oy verenler sadece FKP’den umudunu yitirenler değil. SP’den kopanlar da bilhassa LCR’i tercih ediyorlar.

Bunda elbette “kuşak” meselesinin de rolü unutulmamalı. Sosyalist Parti ve FKP’inin aşılmasını bir türlü beceremedikleri ve uzun yıllardır sürdürdükleri dert öncelikle yöneticilerinin “yaşlı” olmaları ve bir türlü ve asla “iyice aşınmadan” veya fiziki olarak “tükenmeden” önce yönetimi yeni yetişen ve daha genç kuşaklara devredememeleridir.

Şimdiye kadar özetle sunmaya çalıştığım bu siyasi oluşumların ve yeniliklerin yanında yayın dünyasındaki gelişmeler de Marx’ın ve marksizmin güncelliğini sürekli olarak gözler önüne seriyor:

Fransa’da, Türkiye’de ve dünyanın diğer köşelerinde Marx’ın toplu yapıtları ve düşüncesini içeren kitaplar düzenli olarak yayınlanıyor. Marx’ın “ölmediğini”, marksizmin bitmediğini apaçık ispat eden kitaplar pek çok. Yeni kuşaklar bu kitaplara merakla sarılıyorlar. Ekonomistler ve ekonomi alanında çalışanlar da.

O kadar ki burjuva medyaları bile bu meseleye ilgi gösteriyorlar. O nedenle kimi televizyon kanalında özel “tartışmalar” düzenleniyor. Özel programlar yapılıyor. Kimi dergi kapağını “Marx le retour” (“Marx, dönüş” veya “Marx’ın dönüşü”) türünden başlıklarla donatıyor.

Bunda şaşırtıcı bir yön de yok aslına bakarsanız. Bugün veya son on yıllarda olup-bitenler Marx’ın yazdıklarının, öngördüklerinin ne denli doğru olduklarının bir kez daha ispatıdır:

Sınıf kavgası, patonların yeni politikaları sonucu, örneğin TEKELLEŞMENİN daha azgın, daha saldırgan bir tarzda gündemde tutulması/kalması, tekelleşmeyle birlikte işten çıkarmaların

sürekli artması, kazanılmış hakların yok edilmesi ve birçok meselede işçi sendikalarının yokuşa sürülmesi nedenleriyle yeni ivmeler kazanıyor. Sınıf kavgasını işçiler ve/veya sendikaları değil yine ve yeniden patronlar başlatıyor ve sürdürüyor.

Kimi işkolunda dev şirket sayısı gittikçe azalıyor : Artık büyükler sadece küçükleri yemekle yetinmiyorlar. BÜYÜKLER BİRBİRLERİNİ DE YİYORLAR.

Otomobil işkolunda, havayollarında, petrolde, gazda, enerji sektörünün tümünde ve diğer birçok alanda büyük şirketler tek olmak, tek kalmak istiyorlar. İşte bu meseleleri daha iyi anlayabilmek için Marx'ı yeniden okumak gerekiyor. Rosa Luksemburg'u da...

Son on yıllarda sınıf mücadelesi yanında halkların özgürlük mücadelesi de yeni biçimler aldı. Silahlı yöntemler yanında seçim yoluyla meseleyi çözmek için uğraşan siyasi partiler de bulunuyor. Marx'ta ve Lenin'de bu konularda, özellikle sınıf mücadelesiyle, halkların özgürlük mücadelesinin nasıl ve ne biçimde birlikte yürütülebileceğine ilişkin her şeyi bulmak mümkün. Evet bu alanlarda ve başkalarında herşey Marx'ta ve Lenin'de bulunuyor. Onları yeniden okumanın zamanıdır şimdi.

Evet büyük gerçek biliniyor: Marx'tan, Engels'ten ve Lenin'den esinlenen ve komünizmi kurmak için yola çıkan bir rejim modeli veya rejim modelleri yetmiş yıllık bir deneyim sonucunda başarılı olamadılar. Ve başarılı olamadığı anlaşılınca yönetimi ve yönetmeyi bıraktılar. Red etmiyoruz. Bunun gerçek nedenlerini de en iyi biz irdeleyebiliyoruz. Hepimiz değişik makale ve yapıtlarımızda bunları yazdık. Anlamaya ve yazmaya da devam ediyoruz. Devam edeceğiz. Ama bir noktayı, evet sadece bir noktayı hatırlatmama lütfen izin veriniz: Bugün burjuva medyalarının “besili” horozlarının ötmeleri ve tavuklarının

gıdığdılarıyla bile biliniyor: Onca övülen burjuva demokrasisi kaç kez geldi, kaç kez gitti ? Bu hikaye kaç yüzyıllık hikayedir ? Lütfen söyler misiniz?

Öte yandan hangi rejim ilk deneyiminde pat diye oturmuştur ? Hele Marx'tan esinlenen rejim(ler) gibi dört bir yanından çevrili olan(lar)?

Dahası bittiği, tükendiği, sona erdiği iddia edilen komünizmin savunucuları o coğrafılarda hala görevdeler. Milletvekilleri ve değişik meclislerde temsilcileri bulunuyor. Birçok ve değişik devletlerde birçok kez hükümetlere yeniden katıldılar. Birçok kez hükümetleri tek başlarına bizzat kurdular.

Birçok ülkede marksist veya marksist eğilimli siyasi partiler, sosyalist partiler, komünist partiler, sosyal demokrat partiler, işçi partileri... öteden beri iktidar ortağı veya iktidar sahibi oldular. Günümüzde de bu gerçek sürüyor.

İşte son otuz yıldaki kimi örneklerini verecek olursam ilk akla gelenler şunlar:

Avrupa'dan ve kuzeyden başlayarak:

Birleşik Krallık'ta (İngiltere'de), İsveç Krallığı'nda, Norveç Krallığı'nda, Belçika Krallığı'nda, Hollanda Krallığı'nda, İspanya Krallığı'nda, Finlandiya Cumhuriyeti'nde, Almanya Federal Cumhuriyeti'nde (federal hükümette ve land'ların / bölgesel / federe devletlerin hükümetlerinde), Fransa Cumhuriyeti'nde, İtalya Cumhuriyeti'nde, Portekiz Cumhuriyeti'nde, Yunanistan Cumhuriyeti'nde, Rusya Federasyonu'nda ve unuttuklarımla diğerlerinde...

Güney Amerika'da, Küba'da, Şili'de, Bolivya'da, Uruguay'da, Venezuela'da, Peru'da...

Asya'da Hindistan Birliği'nde değişik federe devletlerde. Çin Halk Cumhuriyeti'nde... Nepal Demokratik Federal Cumhuriyeti'nde. Birazdan göreceğimiz gibi Srilanka'da, uzun biçimiyle Sri Lanka Demokratik Sosyalist Cumhuriyeti'nde (République Socialiste Démocratique du Sri Lanka/Democratic Socialist Republic of Sri Lanka)...

Avusturalya'da ve nicesinde...

"DOĞU BLOKU"

Bugün bile Türkiye’de, ne kadar gariptir, hâlâ “Doğu Bloku” adı verilen coğrafyadaki devletlerin birkaçında komünistler, sosyalistler, sosyal demokratlar veya onların izleyicileri yönetimdedirler.

Batı’dan çalıntı olan bu “Doğu Bloku” deyişi de son derece ilginç, bu konuda iki laf etmeli:

Çünkü Türkiye’nin kuzeyindeki ve/veya kuzeydoğusundaki devletlerin bulunduğu yöreye böylesine (ç)alıntı bir ismin takılması bile bizde bu meselelerin ne denli yanlış, sakat ve hatalı yansıtıldığının en basit ispatıdır.

Örnekleri, verileri ve bilgileri çoğaltmak olası. Bütün bunlar şunu gösteriyor : Ne Marx’ın modası geçti. Ne de marksizm öldü. Abidin Dino, 1989’da “Duvar’ın düşürülmesinden” sonra, bir gün sohbet ederken, şunu söyledi:

“Yahu bu adamları anlamıyorum, ‘Komünizm öldü’ diye önümüze bir tabut koydular, açtık baktık tabut boş.”

Evet aynen öyle : Komünizm ölmedi. Ve komünizmin oluşturulmasını öngören marksizm hala yol gösterici olmayı sürdürüyor.

Marx'a gelince : Marx'ın hepinize selamı var.

(2008 yaz aylarında yazıldı, önce 11 Temmuz 2008'de, www.koxuz.org sitesinde yayınlandı. 2009'da ve daha sonra başka birkaç sitede daha. Gözden geçirdikten, birkaç düzelti ve birkaç ek yaptıktan sonra sunuyorum.)

FRANSA'DA HALK CEPHESİ: BİR KEZ DAHA

Putin bile duymuş: Fransa Cumhuriyeti'nde aşırı sağcı, ırkçı, faşizan, yabancı, yahudi ve müslüman düşmanı malum parti Avrupa Parlamentosu seçimlerinde oyların yüzde otuzdan biraz fazlasını alarak ilk parti konumuna ulaşmış.

Asıl mesele bu değil: Asıl mesele Cumhurbaşkanı'nın dört parçalı/yamalı partiler koalisyonunun sadece yüzde 14 kadar oy toplayarak ezilmesi, madara olması.

Nitekim seçimlerde bu takımın başını çeken bayan siyasetçi seçim gecesinden bu yana piyasada görünmüyor. Belki sinir krizi geçiriyor, belki hasta. Bu da önemli değil.

Asıl önemlisi seçim sonuçlarının kamuoyu yoklamalarına dayanan ilk verilerinden sadece 45 dakika sonra, Cumhurbaşkanı'nın Millet Meclisi'ni feshetmesi ve yurttaşlarını ilk turu 30 Haziran 2024'te ikinci turu 7 temmuzda yapılacak erken seçimlere davet etmesi.

"Benim halkım en iyisini bilir. En doğru yolu bulur" gibi bir laf da etti, erken seçimlere davetle birlikte.

Cumhurbaşkanı bir türlü Himalaya'dan inmek istemiyor: Halkını, kendisine yüzde seksenbeş oranında karşı halkını bir türlü anlamak istemiyor. Halkının büyük bölümünün kendisinden nefret ettiğini göremiyor. Bu halk bu reisten yaka silkiyor. İşte ispatı.

Kendi siyasi ve kişisel çıkarından başka şeyle ilgilenmeyen, kamu yararından habersiz Cumhurbaşkanı için önemli olan, televizyondaki beş dakikalık nutkuyla birdenbire gündemi değiştirmesi. Herkes artık Cumhurbaşkanı'nın seçimlerde yediği seçmen tokadını değil erken seçimde ne oluru tartışıyor. Reis

amacına ulaştı. Sadece bunun için bile erken seçime gittiğini iddia edenler var. Olabilir.

Ama bunun birçok nedeni daha var ve bilmediğimiz kulis faaliyetlerinin de. Bu konuyu ve Cumhurbaşkanı'nın müsamare merakını, pandomim oyunculuğunu başka bir makalede yazmak isterim çünkü epey uzun sürmeye aday.

Burada Cumhurbaşkanı'nın beklenmeyen ve nedeni henüz açık bir biçimde bilinmeyen bonapartist (türkçede darbeci diyebiliriz), otoriter, bendedimoldu veya bendedimolacak tavrı ve emriyle gidilecek erken seçimlerde ırkçı partinin yine birinci siyasi güç olarak ipi göğüslemesi ve iktidara ortak olması olasılıklarına karşı düzenlenen eylemlere, gençler, işçi sendikaları konfederasyonları ve siyasi partiler bağlamında değineceğim:

Malum cumhurbaşkanı ile olası bir cohabitation'da (birlikte yönetim diyelim) ırkçı partinin 28 yaşındaki başkanının başbakanlığa oturması faşizm belasını yakınlaştıracak.

GENÇLERİN ACİL EYLEMLERİ: İşte bu gelişmeler ve bu olasılıklar üzerine erken seçimlerin duyurulmasını izleyen dakikalarda Paris'te Cuhuriyet Meydanı'nda KADIN VE ERKEK gençler ellerinde "ırkçılığa hayır!", "Faşizme karşı Radikal Halkçı Cephe (veya Halk Cephesi)" yazılı kartonlarla toplanmaya ve sloganlar atmaya başladı.

Cep telefonları sayesinde duyan geldi. Gençlerin ve daha az gençlerin sayısı kısa sürede iki bini geçti...

Gençlerin, ortaokul, lise ve üniversite öğrencilerinin gösterileri ve merkezi meydanlarda, sokak, cadde ve bulvarlarda toplanmaları ertesi sabah ve hemen sonra gittikçe genişledi, iki günde gelenekselleşti.

Paris'i diğer kentler izledi: Marsilya, Lyon, Toulouse başta birçok taşra kenti. Bu kentlerin ve kasabaların listesini saati saatine, günü gününe ve katılanların sayısını Le Monde gazetesinden izlemek mümkün.

Bugün, 11 Haziranda, gösteriler coğrafi açıdan genişleyerek sürüyor.

EMEKCİLER GELİYOR: 10 Haziranda en önemli işçi sendikaları konfederasyonları, (CGT, CFDT, UNSA, FSU, Solidaires) bu haftasonu geniş kapsamlı ve güçlü gösteriler düzenlenmesi kararı aldı.

Soldaki siyasi partiler de artık atışmak, hırlaşmak yerine barışmak, mutlaka bir cephe oluşturmak ve ortaklaşa mücadele etmek için yol haritasını çizmek üzere toplandılar:

10 Haziran 2024'e saat 16'dan itibaren görüşen, tartışan, anlaşılan Sosyalis Partisi, Boyunegmez Fransa, Fransız Komünist Partisi ile Yeşiller (EELV) o gece HALKÇI CEPHE'Yİ/FRONT POPULAİRE'i kurduklarını duyurdular. 30 haziran ve 7 temmuzdaki milletvekili seçimleri ilk turunda her seçim bölgesinde TEK ADAY göstermeye karar verdiklerini de. Seçim sistemi bakımından bu yolun, ortakların her seçim bölgesinde tek aday göstermelerinin, ne kadar önemli olduğunu yıllardır yazıyorduk, nihayet bugün bu kararın alınması için ciddiyetini sergiliyor.

Siyasi partiler işçi sendikaları konfederasyonlarına da Halkçı Cephe'ye katılmaları çağrısı yaptı. Bu haftasonu düzenlenecek gösterilere katılacaklarını da duyurdular. Gençlerin de bu eylemlerde yer almalarını istediler.

Halk Cephesi veya Halkçı Cephe 1936 ile, kendi tarihiyle yeniden bütünleşti. Fransa'da faşizm belası 1930'larda bu sayede yenilmişti. Tarihi yüzler ortak hafızayı canladırıyor. Solun tarihine

yeni sayfalar yazılıyor bugünlerde. Ondört onbeş yaşlarındaki çocuklar kendi geleceklerini güvence altına almak konusunda kararlı.

Birkaç saat uyuduktan sonra 11 Haziran'da yeniden biraraya gelen siyasi partilerin sorumlu liderleri bugün bize ulaştırılan haberlere göre şu üç noktada karar almak için görüşüyorlar:

Bir: Her seçim bölgesinde tek aday olarak katılacak milletvekili adaylarının tek tek saptanması. 577 koltuk için 577 aday belirlenecek. (Saat 12.56 henüz kesin sonuçlar ulaşmadı. Çalışmalar sürüyor. Bekliyoruz.)

İki: Halk Cephesi olarak iktidara gelince İLK YÜZ GÜNDE YAPILACAKLARIN TEK TEK BELİRTİLECEĞİ SİYASİ, TOPLUMSAL VE İNSANİ PROGRAMIN KOTARILMASI. İvedi olarak örneğin asgari ücretlerin artırılması, emeklilik yaşının 60'a indirilmesi vb konular programda yer alacak.

Üç: İktidarı alınca başbakanın kim olacağının belirlenmesi için nasıl davranılacağı, nasıl bir yol izleneceği belirtilecek.

Genel ve geleneksel kural en çok oy alan siyasi partinin bu görevi üstlenmesidir. PS ile LFi liderleri arasında 1980'lerde, 1990'larda PS içinde başlayan ve o zamandan beri süregelen hırlaşma devam ediyor: PS ve yöneticilerinin neredeyse tümü ile Avrupa Parlamentosu seçimlerinde ortaklaşa liste oluşturduğu Place Publique ile bu küçük partinin gençlik kolu, LFi kurucusu ve tarihi lideri Jean-Luc Melenchon'un başbakanlığına fena halde muhalif. PCF yönetimi de. Bu konu tatlıya bağlanmak üzere. Bugün acil konu bu değil. Acil konu ırkçı partinin sırtını mindere yapıştırmaktır. Haydi.

Gelişmeleri ve olumlu haberleri aktarmak umuduyla.

NOT: 11 Haziran 2024'te *ayorum.com*'da “PARİS: HALK CEPHESİ KURULUYOR” başlığıyla yayınlandı.

FRANSA: YENİ HALK CEPHESİ

Fransa'da gökyüzünde birkaç haftadan beri biriken kara, kapkara bulutlar dağılıyor. Güneş yeniden göz kırpmıyor. Havalarda ısınıyor. Yaz geldi. Bu kesin. Biz de güneşe çıkıyoruz. Tam zamanıdır.

Yeni Halk Cephesi (YHC) siyasi ortaklığının tam zamanında harika kararıyla milletvekili seçimleri ikinci turunda ırkçı parti adaylarının seçilmesini önlemek üzere YHC adaylarından ikinci turda üçüncü sırada olanların hiçbir karşılık beklemeden ırkçı parti adaylarının karşısındaki adayı, hangi partiden olursa olsun, desteklemesi politikası belirleyici oldu. Bunun sonucunda YHC bilenleştirenden birkaçı birkaç koltuk kazanmadı, ama bu karar sayesinde her yerde veya neredeyse her yerde ırkçı parti adaylarının tümüne yakını ikinci turda seçilemedi. ırkçı partinin 1. siyasi güç olma rüyası bitti; ama yine de 143 koltukla 3. sırayı aldı. Fransa'da ırkçılık ve faşizm tehlikesi maalesef sürüyor. Unutma Naci.

Kendilerini daha seçilmeden dev aynasında gören, bayan Le Pen "kraliçe", 28 yaşındaki delikanlının seçilmiş ve Meclis'te mutlak çoğunluk elde etmiş başbakan sıfatıyla "hava atmalarına", kasılmalarına rağmen hayalleri güneşe dayanamadı. Tepetaklak düştüler.

Son günlerde onca sözü edilen ama parti yönetimlerince ırkçı partiye karşı ortaklaşa ve resmi bir biçimde red oyu verilmesi için karara bağlanamayan "Front republicain" ("Cumhuriyetçi cephe") yurttaşlar, seçmenler tarafından fiilen uygulamaya konuldu.

Evet seçmenler ırkçılığa ve faşizme bir kez daha red oyu verdi. Sahtekar, yeteneksiz, kimi kez kanun kaçağı ırkçı siyasetçilerin yalanlarına inanmadılar. Yeter mi?

Sürpriz bir biçimde YHC fransız siyaset yelpazesinin birinci siyasi gücü olarak çıka geldi. Hoşgeldi sefalar getirdi. Bütün Françoise'lar ve bütün Michel'ler derin bir nefes aldı. Korkulu kabuslar sona erdi. Paris'te Republique, Bastile ve Stalingrad meydanlarında gözlerine ve kulaklarına inanamayan komünistler, sosyalistler, yeşiller, sosyaldemokratlar, futbolcular, kadın ve erkek gençler ve daha az gençler, "faşizme karşı gerekirse silaha da sarılırız" diyen ihtilalciler ve ölümden korkmayanlar, devrimci marşlar söyleyip dans ettiler. Kızıl mendil sol elde halaya kalkanlar bile oldu. Fransa'nın birçok kentinde yurttaşlar sokakları doldurup zaferi kutladılar. Marx anıldı.

Dün gece Paris'e trenle gelmekte olan bir dostumuz telefonda anlattı:

"Saat sekizde veya sekizi beş gece vagonlarda bir alkış koptuki anlatılamaz. Sanki Fransa milli takımı Euro 2024'ü kazanmış. Alkışa demiryolu emekçisi sürücü de katıldı: Trendeki bütün zilleri, kornaları, klaksiyonları harekete geçirerek. Paris'e varana kadar yarım saat boyunca herkes zaferden sarhoştı. Austerlitz Garı'na varışta yolcular gösteriye gider gibi sloganlar atarak yürüdü... Bu gece uyumaz. Uyanık kalınmalı."

Evet seçmenler tercihlerini açıkca yaptılar: Yeni Halk Cephesi başarılı oldu, seçimlerden birinci siyasi güç olarak çıktı. Bu koalisyonu oluşturan dört partinin oylarının toplamı 182. Dağılımı şöyle:

La France İnsoumise (LFI. Boyuneğmez Fransa): 75 milletvekli,

Sosyalist Parti: 65

Yeşiller : 33

Fransız Komünist Partisi: 9.

Ayrıca YHC ortaklığının dışında kalan "öbür sol partilerin ve adayların" 10 veya 11 koltuğu var.

Cumhurbaşkanı'nın partiler konfederasyonu Ensemble Pour La Repbulique (Cumhuriyet İçin Birlikte) 163 milletvekiliyle ikinci güç. Dağılım şöyle:

Macron'un partisi Renaissance (Yeniden Doğuş): 98.

MODEM (Hristiyan Demokart parti) : 34.

Eski başbakan Edouard Philippe'in partisi Horizons (Ufuklar): 26.

UDİ (Union des Democrates et Independants: Demokratlar ve Bağımsızlar Birliği): 1.

Diğerleri: 4.

Seçim gecesi eski başbakan Edouard Philippe bir kez daha Macron'u ve Meclis'i dağıtma kararını eleştirdi, klasik sağdaki ve merkezdeki partilerle ortaklığa açık olduğunu belirtti. Eski başbakan Ensemble! (Birlikte!) isimli partiler konfederasyonundan Horizons (Ufuklar) isimli partisiyle birlikte ayrılma işaretleri veriyor ama bir türlü ayrılmıyor. Belki daha elverişli zamanları bekliyor.

Macron'un son başbakanı genç Gabriel Attal da seçim gecesi nutkunda, "Bundan böyle kararlar Parlamento'da alınacak, Parlamento öncelik kazanıyor" diyerek Macron'a bir kez daha dirsek vurdu. Böylece Macron'un emeklilik yasa tasarısı gibi kimi yasa tasarısını Parlamento'da, Meclis ve Senato'da, oylamadan geçirmesini eleştiriyor. Böylece 5. Cumhuriyet rejiminin yarı başkanlık yönetimini sarsacak şeyler söylüyor. Böylece sanki YHC'ye biraz daha yaklaşmak niyetinde olduğunu mu sergiliyor? Gençliğinde, Macron'la tanışmadan önce, Sosyalist Parti üyesi

olduğunu anmsıyor sanıyorum. Macron takımında bulunan diğer eski sosyalistleri de çekip alabilir mi?

Macron'a gelince, Cumhurbaşkanı artık daha yalnız. Ama son sözünü henüz söylemedi. Kimi zaman "Sanki küçük kardeşim" diyerek sözünü ettiği Başbakanının istifasını "Ülkenin istikrarı" için "şimdilik" kabul etmedi. Yarın ABD'ya uçacak, NATO Zirvesi için. Sonra araya Paris Yaz Olimpiyatları girecek. "Olimpiyatlar geçerken başbakan ve hükümet değiştirilemez" diyerek aynı takımla yaz sonuna kadar çalım atacağı bekleniyor.

Sonra koalisyon hükümeti mi?

Belki YHC ile.

Belki azınlık hükümeti.

Belki başka bir çözüm.

Fransa siyaseti korkudan sonra bekleme, görüşme, bir sonuca ulaşma yolu arıyor.

Laf aramızda 9 Hazirandan beri olup, bitenler burada veya orada, gurbette veya sılada, ailelerimizin ve toplumlarımızın yeniden siyasileşmesi gereğini ortaya koyuyor. Siyaset sadece siyasetcilere bırakılamayacak kadar önemli. Çocuklarımızın ve torunlarımızın siyasetle ilgilenmelerini kibarca ve yumuşakca teşvik etmeliyiz kanım biraz daha güçlendi. Biz onlara siyaseti öğretemezsek "öbürleri", ırkçılar, faşistler öğretmeye kalkıyor ve iş çığrından çıkabiliyor. Bu kez seçmenler, aklını henüz peynir ekmekle yememiş seçmenler sayesinde faşizm belası aşıldı. Toplumsal barışın, hakiki demokrasinin, özgürlük, eşitlik, kardeşlik ilkelerinin kalıcı olması için çabalamak ta şart. Özgürlüklerin korunması yaşamsal çünkü.

NOT: 11 Haziran 2024'te ayorum.com'da "GÜNEŞE YOLCULUK" başlığıyla yayınlandı.

Burada marksist siyasetcilerden başkan seçilenlerden birkaçını tanıtmak istiyorum:

En önce bu konudaki en son ama en sonuncu olmayan Sri Lanka örneğiyle başlamak istiyorum.

SRİ LANKA'DA MARKSİST BAŞKAN: ANURA KUMARA DISSANAYAKA

Sri Lanka'da 1970'lerde sosyalist bir rejim kurmak için silahlı mücadele yürüten Janatha Vimukthi Peramuna partisi (JVP) Eylül 2024 seçimlerinden birinci olarak çıktı. JVP'nin cumhurbaşkanı adayı marksist Anura Kumara Disanayaka devlet başkanı seçildi.

Evet Sri Lanka'da çok sayıdaki adayın yarıştığı başkanlık seçimi epey sürprizli bir biçimde marksist Anura Kumara Disanayaka'nın zaferiyle sonuçlandı.

Disanayaka 2014'te Halk Kurtuluş Cephesi lideriydi. 2019'da solcu partileri biraraya getirdi ve Halkçı Kurtuluş İktidarı ortaklığını kurdu.

2022'deki görülmemiş ekonomik kriz sırasında eylemlerdeki halkçı tavırlarıyla dikkatleri çekti, siyaset sahnesinde önemli bir yer aldı. İki yıl sonra ülkesinin halklarının başkanıydı artık.

21 Eylül 2024 Cumartesi günü yapılan seçimlerin sonuçlarına göre, en yakın rakibi muhalefet lideri Sajith Premadasa'yı geride bırakarak Sri Lanka'nın 10'uncu devlet başkanı oldu.

Premadasa ikinci, Cumhurbaşkanı Ranil Wickremesinghe ise üçüncü sırada yer aldı.

Anura Kumara Disanayaka, 23 Eylül 2024'de yemin ederek görevine başladı.

2022'de protestoları izleyen zaman diliminde yıllardan beri ülkeyi yöneten Rajapaksa "hanedanlığının" ve diktatörlüğünün sona erdiği ülkede ekonomik kriz nedeniyle yönetime karşı hoşnutsuzluk geniş bir muhalefet doğurmuş, kapsamlı bir memnuniyetsizlik alıp başını gitmişti.

Mayıs 2022'de ülke, dış borcunu ödeyememiş, bunun sonucu olarak, hükümet, Uluslararası Para Fonu (IMF), Çin Halk Cumhuriyeti (ÇHC) ve Hindistan Birliği'nden ciddi tutarda borç almıştı. Cumhurbaşkanı, başbakan ve bakanların isimleri bir dizi yolsuzlukta anılır olmuştı...

Anura Kumara Disanayaka, 2014'ten bu yana Sri Lanka'da Marksist-Leninist Janatha Vimukthi Peramuna'nın (JVP) lideri olarak görev yapıyordu.

Parti, 1965 yılında ülkedeki sosyal ve ekonomik eşitsizliklere karşı mücadele amacıyla kuruldu. Disanayaka ve partisi, günümüzde de işçi sınıfının iktidara gelmesini ve sosyalizmin inşasını savunuyor. Disanayaka oldum olası yolsuzluk karşıtı duruşu ve ülkenin ultraliberal ekonomi politikalarına getirdiği eleştirilerle dikkat çekiyor ve muhalefeti etrafında topluyordu. Genç muhalif ve partisi, JVP, bir dönem silahlı mücadeleye de başvurmuş, iktidarı silahlı mücadele sonucunda ele geçirmeyi düşünmüştü. Zaman içinde ve Disanayaka'nın liderliğinde, iktidarın seçimle de

alınabileceği, parlamenter ve demokratik yöntemlerin ön plana çıkarılmasının daha yerinde, yararlı ve sonuç getirici olacağı yaklaşımı benimsendi. Bu yaklaşım kazandı.

Ekonomik çöküş sürecinde uygulanan ve yoksulların daha yoksul olmasına yol açan sert kemer sıkma politikaları nedeniyle halkın tepkisini çeken Wickremesinghe'nin (Rajapaksa diktatörlüğü sonrası iktidarı kısa bir süre için alan isim) düşük oy oranı, Dissanayaka'nın yükselişini hızlandırdı.

Janatha Vimukthi Peramuna-Halk Kurtuluş Cephesi (JVP-PLF) 1970'li yıllarda sosyalist bir rejim oluşturmak için silahlı mücadele yürütüyordu. JVP-PLF 1971'de ve 1987-1989'daki silahlı başkaldırlarda adından söz ettirdi.

Ancak ülkede peşpeşe askeri diktatörlükler kuruldu. Tamul halkının geniş özerklik veya bağımsızlık elde etmesi için mücadele eden Tamil Elam Kurtuluş Kaplanları (LTTE) gibi gerilla hareketlerini bahane edip sivil katliamlar yapan Mahinda Rajapaksa ve Gotabaya Rajapaksa kardeşler, biri cumhurbaşkanı diğeri başbakan, ordu, polis ve yargı mekanizmalarını ele geçirmiş, yönetim ve bakanlıklara aile üyelerini atamış, ülkeyi ve halklarını zorbalıkla yönetiyordu.

Diktatörlük Temmuz 2022 protestolarında devrildi, diktatör ve etrafındakiler yurt dışına kaçtı.

Böylece ihtilalcilerin önünde geniş bir bulvar açıldı. Artık silahsız eylemle, oy kullanarak iktidarı almak mümkündü. Eylül 2024'te bu yöntem iktidarın alınmasıyla istenen amaçla ulaştı.

Seçilen Başkan bir bayanı başbakan olarak tayin etti. Yeni bir parlamento seçilmesine yol açmak için eski parlamentoyu fesh etti.

Sri Lanka'nın önünde şimdi demokratik sosyalizme giden yol açıldı.

Devletin ismi artık Sri Lanka Demokratik Sosyalist Cumhuriyeti.

Sri Lanka'nın yeni yöneticileri, "İktidarı almak seçimle de oluyor" diyerek örnek olmaya aday.

Yeni yönetim barışçıl bir biçimde ortaklığın programını uygulamaya koyacak. Bu bakımdan da Sri Lanka'lı marksistler örnek olmaya adaylar.

Yeni Başkan Marx, Lenin, Engels ve Fidel Castro'dan etkilendiğini, esinlendiğini saklamıyor. Che'nin ünlü portresi bürosunu süslüyor.

Yeni Başkan Çin Halk Cumhuriyeti (ÇHC) ile çok iyi ilişkiler kurmak yanlısı. ÇHC'nin resmi televizyonlarından CGTN'de kendisiyle yapılan ve "Leaders Talk" programında sunulan, yarım saatlik söyleşide, ÇHC'den "öğeneceğimiz çok şey var" dedi... Bu söyleşiyi dinlemenizi öneririm. ÇHC ile yeni bir döneme girildiği anlaşılıyor. Sri-Lanka artık ÇHC ile çok yakın dost ilişkiler içinde ilerleyecek.

(23 Eylül 2024'te yazıldı. İlk kez yayınlanıyor.)

ŞİLİ'DE GABRIEL BORİÇ: FRENTE AMPLIO

Burası Şili. Salvador Allende'nin ülkesi.

19 Aralık 2021'de ikinci turu yapılan Başkanlık seçimini Gabriel Boric isimli 35 yaşındaki genç aday kazandı.

Seçmenlerin, Şili için bir rekor olan, yüzde ellibeşinin katıldığı ikinci turda oyların yüzde 55,8'ini alarak. Hakiki bir zafer.

Emekçi kitlelerinin ve gençlerin, bilhassa öğrenci ve işçi gençlerin

daha çok sayıda seçime katılmasıyla gençliğinde öğrenci lideri Gabriel Boric ipi göğüsledi: Şili siyasi tarihinde ikinci turda bu kadar yüksek oy alarak seçilen en genç Başkan sıfatını kazandı.

Boric Allende'nin rövanşını aldı. Pinoşe askeri darbesinin ve diktatörlüğünün temellerini sarsmak üzere.

21 Aralık 2021'de ayormu.com sitemizde yayınladığım "Adios Dictadura" başlıklı makalemde bu seçim zaferinin örnek alınabileceğini şu satırlarda vurguladım:

“Pinoşe darbesiyle yıllar önce bir Eylül ayında bütün dünyayı üzüntüler içinde ağlatan Şili, 19 Aralık 2021’de daha dünkü çocuk, öğrenci lideri, 27 yaşında milletvekili, 35’inde Başkan seçilen Gabriel Boriç-Font’un yüzde elli altılık (kesin sonuçlarla yüzde 55,8. MŞG) zaferiyle bütün SOLLARA UMUT AŞILADI. DARISI ORADA VE BURADA VE KADİM ÜLKEMİZDE BAŞIMIZA.

Kazanmak için Boriç de örnek alınabilir. Deneyimi ve bilhassa merkezdeki hıristiyan demokratlardan komünistlere komünistlerden ihtilalcilere BÜTÜN İLERİCİLERİ, BÜTÜN DEMOKRATLARI BİRARAYA GETİREN ORTAKLIK, Frente Amplio (Türkçeye “Geniş Cephe” diye çevirebiliriz), örnek alınmalı.

Önceden belirlenmiş, anlaştıkları ve hep birlikte yapabilecekleri ORTAK PROGRAMLARININ TESBİTİ İÇİN gerçekleştirdikleri çalışmaları da örnek alınabilir. İşte o zaman ADIOS DİCTADURA, işte o zaman YAŞASIN BORİÇ ! DİYEBİLECEĞİZ.

Anası katalan babası hırvat kendisi Şilili, eşitlikçi ve özgürlükçü Başkan Boriç’in aşırı sağ ve klasik sağ ortaklığın ırkçı adayına karşı zaferi hepimize umut veriyor. Tamam mı? Tamam! Daha yazılacaklar da var: 11 Mart 2022’de işbaşı yapınca kadar daha yakından tanımak için.”

Evet zamanı geldi ve 11 Mart 2022’de Boriç iş başı yaptı. Sözümü tutuyor ve yazıyorum:

Çoğunluğu kadın 24 kişilik hükümetiyle işlere dört elle sarılması şart: Önünde çünkü çözülmesi gereken dev dertler var:

Pinoşe diktatörlüğünün ve izleyicilerinin darmadağınık ettiği toplumsal politikayı hakikaten toplumsallaştırmak. Evet toplumsal adaleti yaratarak bu politikaya gerçek anlamını tümüyle kazandırmak.

Ekonomide ultraliberal yaklaşımlarla, uygulamalarla yaratılan özel söktör tekeli kırıkmak, devletler üstü şirketlerin ve "yüksek burjuvazinin"/zenginlerin ve çok zenginlerin eğemenliğini azaltmak, kamu yatırımlarına öncelik vermek. Koruyucu, eşitlikçi, özgürlükçü devlete dönmek.

Pinoşe diktatörlüğünde özelleştirilen kamu hizmetlerinin tümü yeniden kamuya verilecek: Örneğin tamamen özel sektör eğemenliğine terkedilmiş olan emeklilik sigortası.

Emeklilik ödentileri artırılacak. Emeklilik sigortasının finansmanı için işverenlerin ödediğı pay yükseltilecek.

En zenginlerin ödediğı vergi artırılacak.

Haftalık çalışma süresi 40 saate indirilecek.

Enaz ücret yükseltilecek.

Kadın hakları genişletilecek, yaygınlaştırılacak.

Genel sağlık sigortasına gidilecek.

Devlet yapısında özerklik tercih edilecek: Merkezi devlet yerine gayri-merkezi / desantralize / adem-i merkeziyetçi devlet yaratılacak.

Amerikalı yerli halklara hakları tanınacak.

Yeşile önem verilecek: Doğayı koruyucu ciddi ve kalıcı önlemler alınacak.

Ezici çoğunluğu devletlerüstü şirketlerin ve yüksek burjuvazinin elindeki ekonomide, patronları ve servet sahiplerini korkutmamak için kamulaştırmadan/millileştirmeden söz edilmiyor ama kimi alanda millileştirmelere gidileceğı tahmin ediliyor. Nitekim bunun

da etkisiyle Boriç'in seçimini izleyen günlerden beri yurtdışına sermaye kaçırıldığı biliniyor.

Güvenlik güçleri, bilhassa polis teşkilatı, jandarma ve polisler asli görevlerine dönmeleri için yeniden örgütlenecek, eski yapılar gözden geçirilecek.

Toplumsal yapıda, ekonomide, devlet yapısında, devletlerarası ilişkilerde daha bir dizi "reform" yapmak, düzenlemek ve çeki düzen vermek de programda yer alıyor... Bir ilke imza atarak görev teslimi törenine kravatsız katılan, resmi fotoğrafında kravatsız Gabriel Boriç'in, feminist ve kararlı kadınların çoğunlukta bulunduğu, genç ve yetenekli takımının yapacaklarını yakından takip edelim derim. Belki bir gün bizim de işimize yarayabilir. Bilinmesinde yarar var: Ülkemiz ve yurttaşlarımız, çocuklarımız ve torunlarımız için.

NOT: Gabriel Boriç'in göreve başlaması vesilesiyle düzenlenen töreni "izlemek" için Yasna Mussa'nın 12 Mart 2022'de mediapart.fr sitesinde yayınladığı, burada kısaca aynen sunduğum, makalesini, biraz daha bilgi için, tavsiye ederim:

"Chili : une nouvelle ère politique: Dès son premier jour de mandat, le nouveau président chilien bouscule le protocole.

Élu en décembre dernier avec plus de quatre millions de voix (4,6 millions), Gabriel Boriç est devenu, vendredi 11 mars, le plus jeune chef d'État de l'histoire chilienne.

Près de 50 ans après la fin tragique du socialiste Salvador Allende, renversé par les militaires, l'ancien dirigeant étudiant, âgé de 36 ans, entend se débarrasser de l'héritage néolibéral de la dictature de Pinochet."

Gabriel Boriç nutkunu şöyle bitiriyor:

“Comme l’avait prédit Salvador Allende il y a presque 50 ans, nous sommes   nouveau, mes compatriotes, en train d’ouvrir les grandes avenues où passent l’homme et la femme libres pour construire une société meilleure.”

MARX'IN SELAMI VAR (İki)

Yeni yıl Paris'e SDF'lerden (sans domicile fixe-yersiz yurtsuz) birkaçının, 1 Ocak 2015'teki rakamlara göre yedisinin, soğuktan öldükleri haberiyle birlikte geldi. Paris'in pek ünlü caddesinde eğlenen ve şampanya patlatan yerli ve "yersiz" (=turist)lerin tantanasını gösteren (buna özel olarak bir itirazım da yoktur hani), "eğlenen Paris" in tv kameraları onların, yersiz yurtsuzların, biraz ötesinde, kimi kez yanıbaşında, ağaç diplerinde, ünlü bir moda evinin sergi salonunun minik bahçesinde ve nihayet Cumhurbaşkanlığı Sarayı'na iki adımlık bir mesafede, yerlerde sürünen, yataksız yorgansız uyumaya çalışan, dilenen, içen, sızan, bağırıp çağıran, küfreden, sıçmayı ve işemeyi alenen icra eden SDF'leri, kadın ve erkekleri ve çocukları asla yansıtmadı.

Evet yeni yıl geldi ama mutsuzların, yoksulların, kimsesizlerin sayısında azalma yok. Artış var.

Fransa'da işsizler çoğalıyor. Enaz geçim sınırının altındakilerin sayısı artıyor. Dilenenlerin sayısı da. "İşsizler ordusunun" homurtuları gökyüzüne yükseliyor. Fransa'da yeni yıl sessiz ve sakin geçmeyecek. Bu kesin.

Genel ve özel durum tatsız. 2015, 1914 veya 1915 gibi bir yıl olmasın diyorum: Çünkü bu defaki isyan, ayaklanma, genel kırım ve topyekun yıkım bir yüzyıl öncesindekinden daha beter olmaya aday, silahlar çünkü daha "modern".

Şu an Afrika, Asya, Ön Asya ve hemen kuzeyindeki Orta Avrupa'daki (Ukrayna'dan sonra sırada Beyaz Rusya var, unutulmasın sakın) güya "yerel veya bölgesel" ama neresinden bakılırsa bakılsın şimdiden sınırlar ve halklar ötesi ve hatta evrensel savaşlar zaten fena halde kırıp, yıkıp geçiyorken. Gerisine

“büyüklerimiz” karar verecek, zamanları olursa. Hem laf aramızda kaç “büyük” kaldı?

Marx yaşıyor olsaydı ne derdi ? Ya Lenin ? Ya Mao ? Belki, "Maç henüz bitmedi, oyundan kopmadan devam edin" derlerdi. Oyundan kopmadan evet ve mutlaka. Seyirci, sadece seyirci konumuna düşmeden.

Yürüyerek bile olsa oynayarak, mücadele ederek, oyundan kopmadan kendi oyunumuzu sürdürmek, oynamak ve bilhassa maçı kazanmak için oynamak. Maçı kazanmak için, başka şey için değil. Çünkü bu işin şakası yok, maçı ille kazanmak lazım kardeşlerim.

Hem moralimizi bozmadan izlenecek başka maçlar da varsa hele ve hele kendi oyunumuzu oynayacak kadar da teşkilatlı, donanımlı ve hazırsak. Teşkilatlı olmak bilhassa. Özel olarak “örgütlü” demiyorum, bu kelime çünkü çok kullanılarak öz anlamından yitirdi besbelli.

Daha birkaç ay önce Almanya Federal Cumhuriyeti’nde, doğusunda, bir “land”da seçimleri sol, hakiki sol, radikal sol kazanmadı mı ?

Önümüzdeki günlerde İspanya’da yapılacak bölge/özerk bölge seçimlerinde ve ülke düzeyindeki seçimlerde solun, hakiki solun, radikal solun birinci siyasi güç olarak çıkma olasılığı da söz konusu.

Birkaç gün önce Hırvatistan’da yapılan cumhurbaşkanlığı seçimlerinde Anarşistler üçüncü siyasi güç olarak saraylara korku salmadılar mı ?

Nihayet işte en yakın komşumuz Yunanistan’da 2015’in, yeni yılın, ilk ayının 25’inde yapılacak milletvekili seçimlerinde Syriza birinci siyasi güç olarak çıkmaya aday değil mi ? Oyların yüzde otuz

kadarını alıp hükümeti kurmaya aday, hükümeti kurmaya ve Meclis'te yapılacak cumhurbaşkanlığı seçiminde Atina Cumhurbaşkanlığı Sarayı'nı hakiki bir solcuya teslim etmeye.

Hem laf aramızda Syriza, Yunanistan'ın, başkent Atina'yı da kapsayan, en büyük, ülke nüfusunun yarısına yakını, toplam seçmenlerin % 30'unu barındıran Attique nam Bölge'yi yönetiyor: 1 Eylül 2014'ten bu yana. Attique'in seçimle gelen valisi bir bayan: Rena Dourou. Bu ismi ve Syriza'nın lideri Alexis Tsipras'ın ismini unutmamalıyız. Bir de Syriza'nın en iyi danışmanlarından İktisat Profesörü George Stathakis'inkini.

Çocukluğundan beri parti üyesi, daha lisedeyken öğrenci hareketinin karizmatik lideri, Tsipras 2008'de partinin yönetimine getirilince partisinin, başından beri "Radikal Sol Koalisyon" adını taşıyan siyasi oluşumun, iç bütünlüğünü sağladı önce : İç ve dalgalı akımları, küçük siyasi örgütleri uzlaştıracı, birleştirici yöntemleriyle teşkilatlanmayı başarıya ulaştırdı. İç dalgalanmalar zaman zaman yeniden ve yeniden canlansa, kimi kopmalar ve geri dönmeler olsa da.

Seçim yasasının kimi olanaklarından yararlanmak için resmen parti ismini bile aldı : Syriza'yı aynen koruyarak, "Toplumsal Birleşik/Birleştirici Cephe" yi ekleyerek.

İktisatta, toplumsal ve siyaset bilimlerinde en iyi, en yetenekli öğretim üyelerini, kadın ve erkekleri biraraya getirerek danışmanlar ordusunu çalışmaya, yaratmaya, eyleme soktu, partisini donattı, gelecek için vizyonunu genişletici, yaratıcı programlar oluşturdu.

"Gölge hükümeti"ni kurdu.

Halkın, emekçilerin, gençlerin, daha az gençlerin ve çocukların güvenini kazandı. Bir krizden öbürüne geçen, zorluklardan

kurtulamayan ve AB hegemonyasını kayıtsız şartsız kabullenmek zorunda bırakılan ülkesinin yönetimine aday oldu. İktidarı almak, maçı kazanmak için oynamaya başladı. AB'den ve AB patentli başbakan, bakan ve cumhurbaşkanından bağımsız, kendi ülkesi ve kendi halkı için yönetmek amacıyla. Kapitalizmden, sıkıntılar ve yoksulluklar yaratan, bir krizden öbürüne giden, çok sayıda insanı yol kenarında kendi kaderiyle başbaşa bırakan, adaletsiz, eşitsizliğin ve dengesizliklerin anası, doğurucusu kapitalizmden, ultraliberal ekonomiden çıkmak, yakamızı çekip kurtarmak için.

Mayıs 2014'teki Avrupa Parlamentosu seçimlerinde oyların % 26,46'sını aldı. Aynı gün düzenlenen bölge seçimlerinde de Attique yönetimini kazandı. Bugün artık iktidarın kapısında.

Gelecek yürüyüşte.

Syriza'nın olası zaferi Avrupa'da ve kimbilir belki komşu ülkelerde de, radikal solun, hakiki solun lokomotifliği rolünü oynayabilir.

AB binalarında ve Krallık saraylarında titreyenlerin sayısı arttı, artıyor. Artacak. 1789'da Fransa'daki Büyük İhtilal'i izleyen günlerdekine ve hemen sonrasındakine benzer bir havada.

Yeni yılınız kutlu olsun. Marx'ın selamını da getirmiş olayım bu vesileyle. Yeni yılda bir parça huzur, iki dirhem barış, bir çorba kaşığı kadar mutluluk, birer tabak kurufasulye ve pilavı da mı hak etmiyoruz?

NOT : Yunanistan'da Syriza'nın seçim başarısı ve Attique'te bölge yönetimini kazanması ve bölgenin yetkileri konusunda 31 Aralık 2014 tarihli Le Monde'a, sayfa 1, 2 ve 11'e, bir göz atmanızı tavsiye ederim. Partinin ve bölgenin internet sitelerine de.

(Ocak 2015'te ayorum.com'da, insanokur.com'da ve değişik sitelerde yayınlandı.)

KOŞUYOR TARİH, SÜRÜYOR YÜRÜYÜŞ, İŞTE ÖRNEKLERİYLE

Tarih durmadı. Tarih durmaz.

Bu çalışmada öncelikle verdiğim örnekler Avrupa'da Fransa, Asya'da Sri Lanka, Nepal, Hindistan Birliği, Güney Amerika'da Şili, Uruguay ve diğerleri bu konuda birer kanıt.

Afrika'dan örnek veremiyorum ama Habeşistan, Eritre, Mozambik, Cezayir (örneğin 1930'lardan itibaren Cezayir Komünist Partisi, onun Fransız Komünist Partisi ve Komintern ile ilişkileri, vb.), Tunus, Sudan Federal Cumhuriyeti, Güney Sudan Federal Cumhuriyeti, Somali Federal Cumhuriyeti, Somaliland Cumhuriyeti, Güney Afrika Cumhuriyeti, Kongo Demokratik Cumhuriyeti (Kongo-Kinshasa), Kongo Cumhuriyeti (Kongo-Brazzaville) ve daha nicesi örnekleriyle, pek çok deneyimleriyle, siyasi yapılanmalarıyla, rejim değişiklikleriyle bu konuda anımsanabilir, bu alanlardaki tarihi ve günlük gelişmeleri incelenebilir...

Aynı şekilde bu çalışmada ayrıntılı bir biçimde değinmediğim ama incelenmelerinin yararlı olacağı kesin Venezuellla ve Bolivya başta, Brezilya Federal Cumhuriyeti, Meksika Birleşik Devletleri (özel olarak Chiapas örneğiyle) ve Nikaragua gibi devletlerin son on yıllardaki siyasi çalkalanmaları, siyasi mücadeleleri, kendilerine özgü sosyalist rejim arayışları örnek alınabilececek gelişmelerle dolu.

Ayrıntısına girmek bu mütevazı çalışmanın sınırlarını zorlayacağı için kısaca vurgulamak istediğim bir-iki örneği de burada özetleyeceğim. Hem bilinmelerinde yarar var, hem de ayrı ayrı

veya birlikte yeni ve daha ayrıntılı çalışmalara yol açıcı olabilirler umuduyla:

Bolivya örneğini Che ile birlikte anmak ve anlatmak mümkün. Bu konuda birkaç sayfalık kısa bir bölümü Fransa Mayıs 68 başlıklı kitabımda bulmak mümkün (2010, Kibele Yayınları, İstanbul, s. 42-52.) Ama daha öncesine de gitmeden son on yıllardaki gelişmeleri, Evo Morales'in 2006'da başkan seçilmesini, 2019'a kadar iktidarda kalmasını ve seçilmesinin peş peşe dört kez yinelenmesini, değişik yollardan iktidarda kalmasının engellenmesini ve yaptıklarını anımsatmalı. Dördüncü kez seçilmesi üzerine yapılan hükümet darbesini, Morales'in bir tür birleşik ve en geniş cephe denebilecek Sosyalizme Doğru Hareket (MAS) isimli örgütünü, toplumsal, ekonomik, kalkınma ve siyasi açılardan gerçekleştirdiklerini unutmamak için. Herkese yararlı olabilecek derslerle yüklü. Morales yeniden iktidara da gelebilir. Tarih koşuyor.

Bolivya'da 17 Ağustos 2025'teki başkanlık seçimi ikinci turunda, Sol'un inanılmaz derecede düşük oy alması, uzun yıllardan beri ilk kez başkanlık koltuğu seçimini yitirmesi ve hemen sonrası gelişmeler bu konularda seçim yenilgilerinin de iyi irdelenmesi gerektiğini gözler önüne seriyor. Sol'un kendi içindeki dağınıklığı ve hatta solcu parti ve cephelerin, yöneticilerinin kavgalı olması yenilginin belirleyicisi.

Bolivya'da, Güney Amerika'nın diğer ülkelerinde olduğu gibi, Sol'un başarı kazanmasındaki en açık belirleyici kimi kez ortasolu, hristiyan demokratları da içine alarak yaratılan/kurulan "Geniş Cephe" adı verilen en yaygın koalisyonlar, ortaklıklar olduğunu bir kez daha vurgulamak şart.

Ortaklık gerçekleştirilemeyince ve hele sol içinde kavgalar olunca seçim kazanılamıyor. Bilinmesinde yarar var.

Uruguay'ı, 1960 ve sonrasında ve bilhassa 1970'lerin başındaki Tupamaro'ları da anımsa(t)makta yarar var. Kurucularından Jose Alberto Mujica'nın, lakabı Pepe, gerilladan sonra, darbecilerce akıl almaz işkencelere yatırılması, demokrasiye dönülmesi üzerine 1989'da kurulmasında önyayak olduğı "Frente Amplio" (Geniş Cephe), Mouvement de Participation Populaire (MPP), Mouvement de Liberation National-Tupamaros (MLN-T) gibi parti ve cephe içinde yönetici görevler almasını, önce milletvekili, sonra senatör seçilmesini, Tarım Bakanlığı'na atanmasını ve nihayet Başkan seçilmesini, 2010-2015 döneminde bu görevini en verimli biçimde üstlenmesini, o günkü koşullarda Uruguay halkları için, emekçiler için en yararlı, kalıcı ve önemli reformlar yapmasını, dünya büyükleriyle (örneğin Lula, Obama, Putin, vb.) eşit eşite görüşmelerini mutlaka ayrıntılı bir biçimde ve dikkatle okumalıyız, incelemeliyiz.

Pepe 13 Mayıs 2025'te doksan yaşında işini hakkıyla yapmış bir devrimci olarak ayrıldı aramızdan. Anısı sağlam. Uruguay halklarının en hakiki en sevimli yöneticisiydi.

Asıl önemlisini unutmayayım: Hangi görevde olursa olsun eşi Lucia ile mütevazı yaşamını hiçbir olağanüstülük yokmuş gibi sürdürmesi, Başkanlık Sarayı yerine köy evini tercih etmesi nasıl unutulur? Wikipedia'daki uzun metni okumanızı tavsiye ederim. Videolarını izlemek isterseniz ismini yazın Google Dede bütününü sunsun.

16 Mayıs 2025 tarihli Yeni Yaşam'da Berat Birek: "Sekoya gölgesinde bir yaşam: Pepe'nin yolculuğu" başlıklı, Pepe'nin mutlaka çok hoşuna gidecek, bir makale yayınladı. Günlük gazetenin sitesinden veya varsa basılı örneğinden okumanızı tavsiye ederim. Bu şirin makaleden bir parçayı burada aktarmak istiyorum:

"On dört yıl, demir parmaklıklar ardında, tecrit hücrelerinde geçti. Çok ağır tutsaklık koşullarına rağmen çıldırmadı, çünkü umudu vardı, kavgası büyüktü. 1985'te özgürlüğüne kavuştuğunda, omuzlarında bir yük, zihninde devasa bir kavga taşıyordu: Adalet!

(...) Zindandan çıkan Pepe yöntem olarak silahı bıraktı, ama inancı daha da büyüdü. Halk Girişimi Hareketi'yle, Geniş Cephe'nin bayrağı altında görevler üstlendi. Milletvekili, senatör, Tarım Bakanı... Ve nihayet, 2010'da Uruguay'ın 40. Devlet Başkanı. Ama o ne taç istedi ne saray. Montevideo'nun kenarında, toprak bir yolda, kuyudan su çekilen mütevazı bir evde yaşadı. Sarayı evsizlere açtı, maaşının çoğunu yoksullara bağışladı. Bunun üzerine bir de 'Yoksul değilim, azla yetinmeyi biliyorum' diyerek durduğu pencereyi açık etti."

Pepe unutulmayacak. Bu kesin.

Costa-Gavras'ın 1972'de çektiği *Etat de Siege* ("Devlet Darbesi" veya daha yaygın biçimiyle "Hükümet Darbesi", italyancası: "L'Amerikano") ismini taşıyan filmi Tupamaroların örgütlenmesi, halk içinde çalışmaları, siyasi ve toplumsal gücü, iktidarın baskı ve zulmü konularında pek çok bilgi veriyor. Meselelere gerçekçi bir biçimde değiniyor.

Bu filmi ve Güney Amerika ülkelerinde çekilen askeri diktatörlüklere ilişkin birçok filmi izlemek için Wikipedia'daki "Liste de films traitant des dictatures militaires dans les pays latino-américains" başlıklı bölüme göz atmaızı tavsiye ederim.

Güney Amerika'da Küba Cumhuriyeti örneğini de anmalıyız. Yakından incelemeliyiz.

Venezuela'da "Hugo Chavez sosyalizmini", "silahlı sosyalizmi" de. Chavez'den sonra yerini alan Nicolas Maduro da aynı rejimi sürdürüyor: Partido Socialista Unido de Venezuela (PSUV. Venezuela Birleşik Sosyalist Parti) adını taşıyan cephede biraraya gelen Chavez yanlısı sosyalistlerle.

ABD'nin değişik yöntemlerle bu rejime son vermek umuduyla yaptıkları bugüne kadar "beklenen sonuca" ulaşmadı. Ağustos

2025'te ABD'nin bölgeye asker göndererek göz dağı vermek istemesi üzerine, Venezuela'nın sosyalizme inanmış gençleri, yaşlıları, emekçileri, çocuk, kadın ve erkekleri rejimi korumak için silahlandırıldılar, silahlı dolaşıyor, silahlı gösteri ve yürüyüş yapıyorlar. Venezuela teslim olmayacak.

Maduro, son on yıllarda, 21. yüzyılın ilk çeyreğinde, Bolivya'da defalarca başkan seçilen Morales ve Brezilye devlet başkanı Lula gibi işçilikten (Maduro otobüs şöförüydü) ve sendikacı liderlikten başkanlık koltuğuna uzanan devrimci sıfatıyla tarihe geçti. Evet işçiler de devlet başkanı olabiliyor. Yirmibirinci yüzyılda. Daha ne olsun?

Böyle mütevazı bir çalışmada geçmiş tarihi dönemlerden de kimi örnekleri özetle bile olsa iki-üç satırla anmalıyız:

İsveç Krallığı'nda sosyal demokratların uzun yıllar iktidarda kaldıklarını, iktidarın sürekli sahibi gibi davrandıklarını hatırlayabiliriz.

İngiltere Krallığı'nda sosyal-demokrat İşçi Partisi'nin tek başına veya koalisyonlarla defalarca iktidara geldiğini, günümüzde de iktidarda bulunduğunu, 1930'larda, 1944 ve hemen sonrasında bu ülkede toplumsal politikanın yaratılmasında büyük rol oynadığını, bu konuda diğer ülkelere de örnek olduğunu, deneyimlerini onlarla paylaştığını yazmalıyız. İkinci kırım sonrasında, 1945'te ve hemen sonrasında, CHP iktidardayken, İşçi Partisi'nin Türkiye'ye de toplumsal politika alanında yol gösterici olduğunu anabiliriz. İşçiler Örgütleniyor (1939-1950) başlıklı kitabımda bu konuda kimi bilgiler bulunuyor. (2016, TÜSİAD, Sosyal Tarih Yayınları, İstanbul.)

Federal Almanya Cumhuriyeti'nde Sosyal Demokrat Parti'nin (SPD) değişik partilerle, sol partilerle, tutucularla, Yeşiller'le vb. koalisyonlar kurarak hükümeti aldığını, "büyük koalisyon"un

neredeyse sürekli biçimde iktidarda kaldığı dönemlerde CDU ile çalıştığı ve bunun gelenekselleştiğini biliyoruz: Bugünkü hükümete bakmak yeter. Hemen öncesi de var.

Almanya'da bugünkü koalisyon hükümeti biti kanlanan ırkçıların, nazilerin ve benzerlerinin iktidara çok yaklaşmasını önlemek konusunda kararlı. Yanılmıyorsa ırkçı parti muhalefetteki birinci parti, Almanya Federal Cumhuriyeti'nin özerk/federe land'larından üçünün parlamentosunda temsilcileri var. Federal Meclis'te de.

Bugün ırkçı parti Avrupa'daki diğer ırkçı partilerle büyük ortaklık kurmaya çalışıyor.

Avrupa'da ırkçı, aşırı sağcı, neonazi veya "nazi-liberal" (!!!) tehlike kapıda. 1930'ların hayaletleri siyaset sahnesine güçlü bir biçimde geri dönmek, her yerde iktidarı ele geçirmek için uğraşıyor...

Ağustos 2025'in ikinci yarısında İngiltere, Almanya ve Fransa'da gerçekleştirilen kamuoyu yoklamaları bu üç büyük devlette ırkçı partilerin birinci sırada olduğunu gözler önüne serdi. Kamuoyu yoklamalarına göre olası yüzde 35, yüzde 31 ile yüzde 32 oy oranlarıyla yakın gelecekteki seçimlerde birinci parti olacakları sonucuna ulaşıyor. Evet ırkçı partiler Avrupa'nın en büyük üç devletinde iktidara aday. İkisinde atom bombası da var...

İrkçı, aşırı sağcı, faşist, nazi partiler ABD iktidarının katkısıyla, yardımıyla dünya ölçeğinde tutucular, faşistler birliğini kurmak için uğraşıyorlar.

Bugünkü Avrupa'da Macaristan, İtalya, Finlandiya, Slovakya, Avusturya gibi devletlerde ırkçıların iktidarda olduğunu da eklemeli. İşin artık şakaya kalır bir yönü de yok. ABD Başkan yardımcısının bu yaz dinlencesinin bir bölümünü İngiltere'deki ırkçı partinin lideriyle geçirmesi de anlamlı. ABD Başkan

yarrdımcısı İngiltere Krallığı Başbakanı ile değil ırkçı partinin lideriyle görüşüyor... Aynı siyasetçi Avrupa'ya her geldiğinde veya ABD'de görüştüğü Avrupalı siyasetçilere ders vermekten çekinmiyor. Bir örnek olarak Mart 2025'te Münih'teki nutku anımsanabilir.

Solcu partilerin ve Yeşiller'in, ırkçıların, faşistlerin, nazilerin iktidarı almasını önlemek için de koalisyon kurmak, ırkçılarla mücadele etmek sorumluluğu var. Ortaklık bunun için de şart. Kulaklara küpe!

Fransa'da bu etken, 2024'te, Yeni Halk Cephesi adıyla, solcu partiler ve Yeşiller'in ortaklık oluşturmasında belirleyici rol oynadı. 2024'teki Avrupa Parlamentosu ve Fransa'daki milletvekili seçimlerde de çok işe yaradı. Irkçıların daha çok temsilci çıkarması engellendi, solcu partilerin ve Yeşiller'in temsilci sayıları arttı.

Bu konularda başka örnekler de var.

İspanya Sosyalist İşçi Partisi (PSOE) Franko belasından sonra ülkeye demokrasinin getirilmesini, bölgelere özerklik tanınmasını ve daha binbir reformun kabul edilmesini sağlayan parti oldu. Tek başına ve son yıllarda koalisyonla ülkeyi orta sol ve sosyal demokrat bir çizgide yönetiyor, yönetmeyi sürdürüyor. PSOE lideri ve bugünkü başbakan, PSOE'nin tarihi liderlerinden Felipe Gonzales'ten gelen deneyimleriyle İspanya'nın gününü ve geleceğini en iyi biçimde yönlendirmeye çalışıyor.

Portekiz örneğini de verebiliriz: Orta sol ve sol Sosyalist Parti iktidarın düzenli abonelerindendir. Kimi yöneticisinin ismi son yıllarda yolsuzluk iddialarına karıştı...

Sosyalist parti deyince İtalyan Sosyalist Partisi'ni de 20. yüzyıl sosyalizminin yüz karası olarak anımsamalıyız: 1994'te, 1983-1987 döneminde iktidara sahip Sosyalist Parti'nin lideri ve o dönemki

Başbakan Bettino Craxi birçok yolsuzluğa karıştığı için büyük bir alt-üst oluşa yol açtı: Hakkında davalar açılınca Craxi ülkesini terketti. Tunus'a kaçtı. Tunus'un en turistik kentlerinden Hammamet'teki villasına yerleşti. Hakkında 27 yıl hapis cezası verildi. Ama Tunus'la iade antlaşması olmayan İtalya eski başbakanını, vurguncuyu geri getiremedi. "Mani pulite"- "Temiz Eller" operasyonu böyle başladı. 1994'te İtalya'da sosyalist parti dağıtıldı. Sosyalist Parti tarihe karıştı. Yerini irili ufaklı başka partiler aldı... Ama hiçbir solda bırakılan siyasi boşluğu hakkıyla dolduramadı. Sol bu kara lekeyi henüz bir türlü silemedi.

Fransa'da da, başka ülkelerde de solcu birkaç siyasetçinin yoluzluğa karıştığı oldu, oluyor ama İtalya'daki boyutuyla derin bir yolsuzluk skandalı başka hiçbir ülkede yaşanmadı. Acaba?

Sistem bizzat değişik biçimlerde siyasetçileri yoldan çıkarabiliyor. Bu yoldan çıkarmalara solcu siyasetçilerin de karıştığı oluyor. Solcu partilerin bilhassa dikkat edecekleri noktalardan biri de budur: Namuslu siyasetçilerle yola çıkmak, birlikte yürümek, halkı, seçmenleri, emekçileri, çocuk, kadın, erkek ve gençleri aldatmamak.

Fransa örneğini, Sosyalist Parti'yi, Fransız Komünist Partisi'ni ve diğer siyasi partileri, fransız siyaset yelpazesini bu çalışmada özel olarak irdelemedim. "Fransa Siyasetine Giriş" üst başlığıyla sunduğum birkaç ekitabımda ve Fransa'ya ilişkin diğer kitaplarımda bu konuda epey şey yazdım. Bu ekitaplar ekitap.ayorum.com sitemizde hediye olarak sunuluyor. Yine de şunu eklemeli: François Hollande cumhurbaşkanıyken birkaç bakanının vurgunculuk, yolsuzluk yaptıkları ortaya çıktı. Bakanlar yargılandılar. Hapis ve para cezası aldılar. Rezil oldular.

Solcu ve klasik sağcı partili politikacıların tümünün hırsız, vurguncu olduğu bile söylendi. Bu elbette doğru değil(di). Ama bu

tür yalanlar ve benzeri iddialar seçmenlerin belli bir bölümünü, "Bir de bunları deneyelim!" diyerek aşırı sağcı, ırkçı partileri desteklemeye itti. Bugün bu partilerin Almanya, Fransa, İngiltere ve diğer devletlerde öteden beri iktidara sahip olan, iktidarı aralarında paylaşan solcu, sosyal demokrak, ortasol, klasik sağ partileri sollamasının belirleyicilerinden biri de budur.

Fransa'da bu skandallar sonucu Sosyalist Parti ve genel olarak Sol epey seçmen, sempati ve oy yitirdi.

Başka nedenlerin de etkisiyle François Hollande 2017'de ikinci kez cumhurbaşkanlığı seçimine girmekten bile kaçındı. Sosyalistten çok "sosyal-liberal", kimi konuda açıkca patronları tutan, çalışma hayatına ilişkin konularda 19. yüzyıla inen, uluslararası boyutta ABD ile birlikte hareket etmekten çekinmeyen François Hollande ve yakınları Sosyalist Parti geleneğinden, SP ideolojisinden uzaklaştı. François Hollande ekonomi siyasetinin yürütülmesini, ağustos 2014'te, Ekonomi Bakanlığına atadığı ekonomide özel danışmanı Emmanuel Macron'a teslim etmekten de kaçınmadı. Hiçbir siyasi deneyimi olmayan genç danışman patronların, zenginlerin, çok zenginlerin isteklerine uygun ekonomik yolları, yöntemleri, 19. yüzyıldan gelen kanunları izledi... Macron'un cumhurbaşkanlığına aday olmaya karar vermesi, patronlardan, patron sendikalarından gelen teşviklerle gerçekleşti... Mahalle muhtarı bile olmamış, hiçbir seçime katılmamış bir zat cumhurbaşkanı seçildi: Sosyalist Parti'li birçok milletvekilini, yöneticiyi, seçilmiş, bakanı, vesaireyi "baştan çıkaran" Macron SP'yi "sifonlandı". SP'nin tarihe karışmasından, karışacağından söz edenler bile oldu.

SP tarihe karışmadı. Tam tersine titreyip kendine döndü. Zaman içinde partinin yaşları 40-50 arasında olan üyeleri, genç, hakikaten sosyalizme inanmış, Jean Jaures'in torunları, yönetimi ele aldı. SP

batmaktan, yitmekten kurtarıldı. Partiye, mali durumuna çeki düzen verildi. SP biraz sola kaydırıldı. Fransız Komünist Partisi (FKP), LFI (Başegmez Fransa), Yeşiller ve birkaç küçük partiyle önce NUPES (Sosyal Ekolojik Yeni Halkçı Cephe) ve sonra "Yeni Halk Cephesi" içinde ortaklaşa seçimlere katıldı. Milletvekili ve seçilmiş sayısını artırdı.

Bugün, 577 koltuklu Millet Meclisi'nde, SP'nin 66 milletvekili var. Parti 1. Ulusal Sekreteri (bizdeki genel başkan) Olivier Faure, birkaç gün önce, bugünkü azınlık hükümetinin 8 Eylül 2025'te Millet Meclisi'nden istediği güvenoyunu alamaması halinde istifa etmesi üzerine, başbakanlığa aday olduğunu, SP'nin, FKP, Yeşiller ve birkaç küçük partiyle birlikte koalisyon hükümeti kurmayı arzuladığını açıkladı. Bugünkü hükümetin çuvalladığı 2026 bütçesi yerine SP'nin hazırladığı 2026 Bütçesi'ni de "contre-budget" başlığıyla, kamuoyuna açıkladı.

8 Eylül gecesi Cumhurbaşkanı birkaç aydan beri iktidardaki azınlık hükümetinin istifasını kabul ettikten sonra (Anayasa uyarınca başka bir şey yapması mümkün değil), başbakanlığa Olivier Faure'u tayin eder mi? 2016'da Olivier Faure cumhurbaşkanlığına hazırlanan Macron ile birlikte bir siyasi parti kurmak için görüştüklerinden sonra, "birçok konuda anlaşmamız mümkün değil, değerlerimiz farklı" diyerek ortak olmak istemediği gençle bugün birlikte çalışabilir mi? Kanımca mutlaka.

Macron her yolu denedikten sonra bir yıl önceki milletvekili seçimlerinde birinci gelen Yeni Halk Cephesi topluluğu içindeki SP, FKP, Yeşiller ve LFI ortaklığına hükümeti teslim eder mi? Bir yılda üçüncü başbakanına kapıyı gösterdikten sonra Sosyalist Parti liderine kapıyı açar mı? Yoksa ciddi boyutlar alan siyasi bunalımın rejim bozulmasına kadar gitmesini mi bekler? Yoksa istifa mı eder? Bugünlerde Fransa'da en çok konuşulan konular bunlar. Bakalım neler olacak. İzliyoruz.

(1-6 Eylül 2025'te yazıldı. İlk kez yayınlanıyor.)

M. ŞEHMUS GÜZEL

GİDİŞ

ekitap.ayorum.com